

OUDE KENTEKENS OUDEGA

bijdrage van Stichting Hattum de Vries

Door een artikel in de Leeuwarder Courant van enkele weken geleden waarin werd gesproken over de weinige aantallen motorvoertuigen in Leeuwarden in de eerste helft van de vorige eeuw, vroeg ik mij af hoe het gesteld was met het gemotoriseerd verkeer in Oudega.

Iets wat veel mensen niet weten is dat de geschiedenis van de auto in het jaar 1600.

In (waarschijnlijk) dat jaar bouwde Simon Stevin een zeilauto. Hij maakte deze in opdracht van Prins Maurits. In de auto was plaats voor 28 man. De wagen reed heen en weer van Scheveningen naar Petten, een afstand van zo'n 75 kilometer.

Deze "auto" heeft nog enige tijd dienst gedaan maar werd uiteindelijk verkocht aan een visser.

Er zijn zelfs bronnen, die aangeven dat er onder de Egyptische farao Amenemhat III, in het tweede millennium vóór Christus, al zeilwagens bestonden.

Eén van de eerste auto's in Nederland was een experimenteel stoomrijtuig, waarmee de bouwer, Sibrandus Stratingh veel opzien baarde. Zijn tocht van Groningen naar De Punt (ongeveer 20 kilometer) in 1834 verliep kennelijk zonder (grote) problemen. De toenmalige koning Willem I had er zelfs van gehoord en wilde graag op de hoogte worden gehouden.

Dit was nog niet het einde van Stratingh's experimenten. Vervolgens construeerde Stratingh een voertuig dat werd aangedreven door electromagnetisme, een uitvinding van de werktuigkundige M.H. Jacobi. Christopher Becker (Stratingh's assistent) bouwde het wagentje met de elektromotor, waarbij de voortbeweging werd veroorzaakt door de aantrekkende en afstotende kracht van hoefvormige magneten gevoed door een accu. Stratingh heeft zijn proeven met elektromagnetische voertuigen helaas niet voort kunnen zetten, want op 15 februari 1841 stierf hij.

De eerste Nederlandse auto met benzineauto zou op 19 mei 1896 rijden. Hoffotograaf Adolphe Zimmerman uit Den Haag is waarschijnlijk de eerste Nederlandse automobilist. Niet lang daarna volgde notaris Backx. Beide hadden een Benz.

De auto werd in Nederland maar moeilijk geaccepteerd in haar begintijd. Gemeentes legden allerlei verboden op, tolwegen heften hoge heffingen, de overheid deed moeilijk over vergunningen, verkeersongelukken werden breed uitgemeten en in het algemeen werd de auto gezien als een snelheidsmonster en een speeltje voor de rijken.

Het beeld veranderde pas na een staking in 1903 waarbij de auto de rol van de trein als postbezorger overneemt. Het blijkt dat de auto dit sneller kan doen dan de trein. Het beeld dat de auto een speeltje is van de rijken blijkt moeilijker te slechten, toch zijn er in de begintijd vele Nederlandse bedrijven die hopen een graantje mee te pikken in de auto-industrie.

In 1897 begon Eysink met de productie van auto's (aanvankelijk met inbouwmotoren van Benz, maar niet lang daarna met eigen motoren(!): Daarmee is zij de eerste Nederlandse autofabrikant.

Op de motor: Hattum de Vries en zijn dochter Wietske, daarachter zijn vrouw Jantje.

Hattum de Vries was de eerste inwoner uit Oudega die in het bezit was van een motorrijtuig, met het kenteken B-2055.

Het was een Eysink 4 PK motor, gekocht voor FL 1293,97 bij de Firma R.A.M.I v/h Firma Nauta, uit Leeuwarden, tegenover de Harmonie.

De originele aankoopnota en kwitantie zitten in ons archief.

De tweede inwoner in het bezit van een motorrijtuig was naar alle waarschijnlijkheid meester Jan van Dijk. Al heeft navraag bij de familie geen uitsluitsel kunnen geven.

Op de lijst die u kunt vinden op: <http://kentekens.tresoar.nl/> staan alle aan inwoners van Oudega uitgereikt kentekens vermeld.

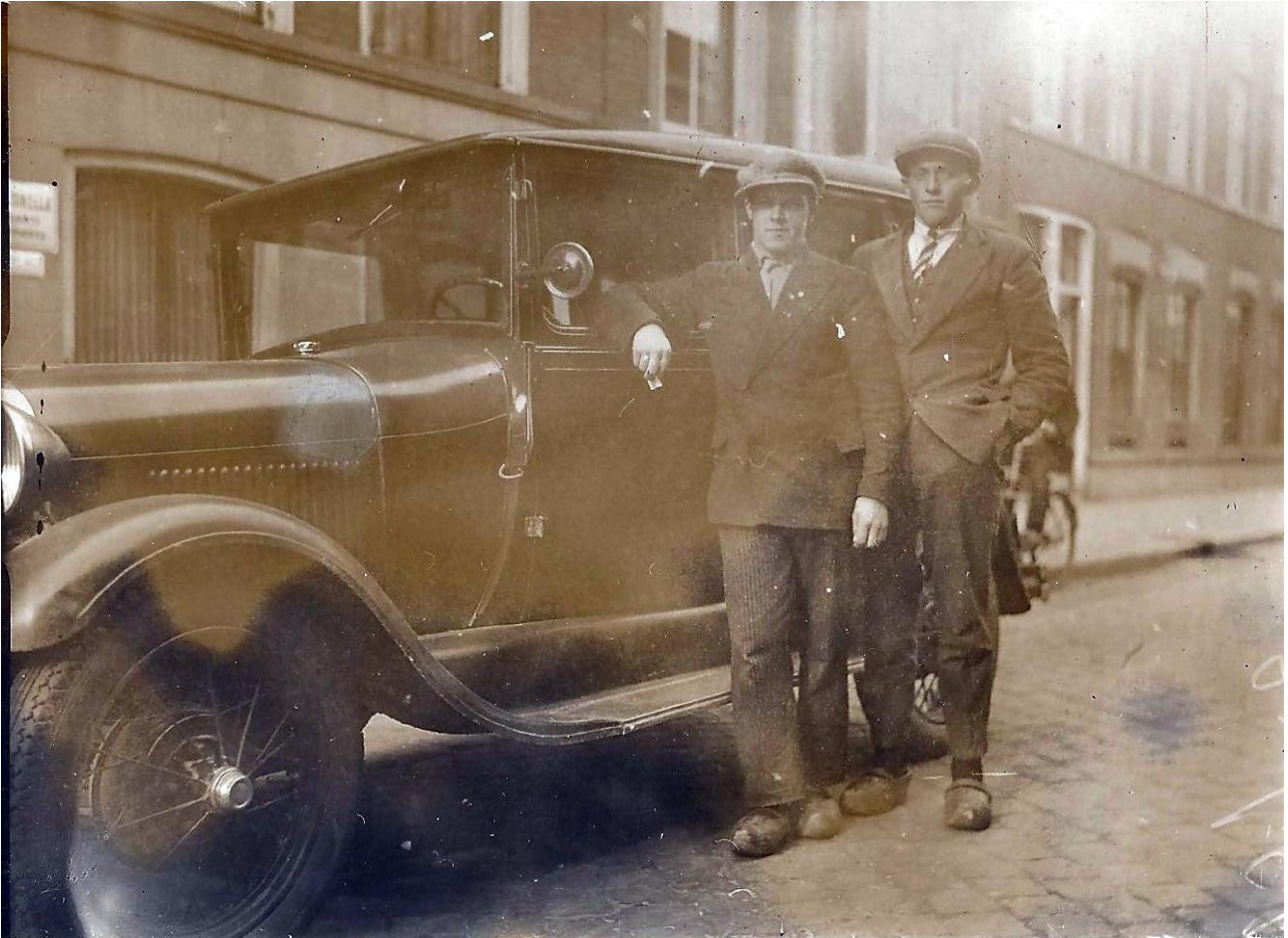
Verder komen op de lijst nog vele bekende namen voor. Om maar enkele te noemen:

Gerrit Hiemstra, nummerbewijs afgegeven op 5 oktober 1921

Adrianus Carssjens, nummerbewijs afgegeven op 16 november 1922;

Sietze Kielstra, nummerbewijs afgegeven op 27 augustus 1925;

Gebroeders Welling, nummerbewijs afgegeven op 26 februari 1926.

T-Ford met het kenteken B-9944 met links Folkert de Jong en rechts Hidde Kooistra

In totaal staan op de kentekenlijst van Tresoar 73 kentekens vermeld met als eigenaar een inwoner/ster van Oudega. Bij slechts enkelen daarvan staat een foto vermeld.

Samen met Tresoar is Stichting Hattum de Vries op zoek naar foto's van alle vermelde motorvoertuigen uit de lijst.

Heeft u nog een foto van één van deze voertuigen, dan vragen wij u om deze foto te scannen en te mailen naar Tresoar, het liefst met een achtergrondverhaal of anekdotes.

Het gaat met name om foto's van motorvoertuigen van vóór 1951.

Kijk gerust de lijst eens door op <http://kentekens.tresoar.nl> , het is een feest van herkenning!

Feike Wýma